

НАУКОВА КНИГА

Департамент освіти і науки
Запорізької обласної
державної адміністрації

Комунальний заклад
«Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
Запорізької обласної ради

НОВА
УКРАЇНЬСЬКА
ШКОЛА

ПРОСТІР ОСВІТИ
ДЛЯ СУЧАСНИХ УКРАЇНЦІВ

**НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА
У БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ:
ВПЕВНЕНІ КРОКИ
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ
Частина 2**

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Запоріжжя
2023

*Рекомендовано до друку Вченою радою Комунального закладу
«Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Запорізької обласної ради (протокол № 3 від 26.05.2023)*

Відповідальний редактор:

Тетяна Євгенівна Гура, доктор психологічних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Комунального закладу «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради.

Автори:

О. Аксьонова, Т. Афанасьєва, Т. Бабко, О. Бабкова, Л. Васильченко, Л. Герасименко, С. Гура, Т. Гура, Н. Гутарук, Г. Корицька, О. Кривунь, А. Лукачевич, Ю. Півненко, Ю. Олійник, С. Полюга, О. Рома, О. Сирцова, К. Стадніченко, Л. Стрілець, С. Фокша, Ю. Чемодурова, Л. Чернікова, О. Швець та ін.

Рецензенти:

Гура Олександр Іванович, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Запорізького національного університету;

Когут Ольга Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, заступник директора з науково-педагогічної, навчальної роботи та інформаційно-комунікаційних технологій Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти.

Нова українська школа у базовій середній освіті: впевнені кроки Запорізької області: науково-методичний посібник / відп. ред. Т.Є. Гура ; КЗ «ЗОІШПО» ЗОР. Запоріжжя : ЗОІШПО, 2023. 208 с. (Наукова книга).

У науково-методичному посібнику висвітлені теоретичні та практичні аспекти впровадження Концепції Нової української школи у закладах загальної середньої освіти Запорізької області загалом та формувального оцінювання зокрема, презентовані успішні практики науково-методичного та організаційного супроводу реалізації Державного стандарту базової середньої освіти в Запорізькій області.

Видання адресоване керівникам та педагогам закладів загальної середньої освіти, фахівцям центрів професійного розвитку педагогічних працівників, фахівцям психологічної служби, науковцям, усім зацікавленим фахівцям.

© Автори, текст, 2023

© КЗ «ЗОІШПО» ЗОР, 2023

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	5
РОЗДІЛ 1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ШКІЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	7
Фокша С., Чернікова Л.А. <i>Нормативні засади оцінювальної діяльності в Новій українській школі</i>	7
Афанасьєва Т., Бабко Т. <i>Розбудова шкільної системи оцінювання в Новій українській школі: управлінський аспект</i>	15
Гура Т., Рома О. <i>Формувальне оцінювання як ознака діяльнісного підходу в освіті</i>	23
Чемодурова Ю. <i>Психологічні особливості оцінювальної діяльності в умовах Нової української школи</i>	39
Шацька Н., Васильченко Л. <i>Шкільне оцінювання в умовах дистанційної освіти</i>	46
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗА РІЗНИМИ ОСВІТНИМИ ГАЛУЗЯМИ	54
Корицька Г., Решетникова І. <i>Мовно-літературна освітня галузь</i>	54
Гутарук Н., Стрілець Л. <i>Іншомовна освітня галузь</i>	64
Полюга С. <i>Математична освітня галузь</i>	81
Бабкова О. <i>Природнича освітня галузь</i>	89
Лукачевич А. <i>Технологічна освітня галузь</i>	97
Швець Ю., Стадніченко К. <i>Інформатична освітня галузь</i>	102
Гура С., Павличенко Л. <i>Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь. Соціальний напрям (програми етичної та духовно-моральної спрямованості)</i>	112
Півненко Ю. <i>Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь. Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»</i>	126
Сирцова О. <i>Громадянська та історична освітня галузь</i>	135
Олійник Ю. <i>Мистецька освітня галузь</i>	144

Аксьонова О., Деменчук Ю., Жгір А., Кліщевська Я., Матвіїшина Т., Мельниченко О., Солопан О. <i>Освітня галузь фізичної культури.</i> <i>Оцінка за навчання чи оцінка діяльності: Що, Чому і Як?</i>	149
РОЗДІЛ 3. УСПІШНІ ПРАКТИКИ ОЦІНЮВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: ДОСВІД ПЛОТНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	159
Комунальний заклад освіти «Дніпрорудненська спеціалізована школа І- ІІІ ступенів «Талант» Дніпрорудненської міської ради Василівського району Запорізької області. <i>Щоденник спостережень як інструмент формувального оцінювання</i>	159
Комунальний заклад загальної середньої освіти «Балабинська гімназія «Престиж» Кушугумської селищної ради Запорізького району Запорізької області. <i>Цифрові інструменти для автоматизації формувального оцінювання в умовах дистанційного навчання</i>	176
Комунальний заклад загальної середньої освіти Кушугумська гімназія «Інтелект» Кушугумської селищної ради Запорізького району Запорізької області. <i>Особливості оцінювальної діяльності у базовій Новій українській школі</i>	188
Бердянська гімназія №3 «Сузір'я» Бердянської міської ради Запорізької області. <i>Зворотний зв'язок між учасниками освітнього процесу як основа ефективної оцінювальної діяльності вчителя</i>	198

ІНФОРМАТИЧНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Швець Юлій,

кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри інформатичної та технологічної освіти Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, обласний координатор освітньої галузі

Стадніченко Кіра,

ст. викладачка кафедри інформатичної та технологічної освіти Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Закон України «Про повну загальну середню освіту» проголошує, що кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання, та визначає формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання серед основних видів оцінювання результатів навчання учнів [1]. Формувальне, поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів на предмет їх відповідності вимогам навчальної програми, вибір форм, змісту та способу оцінювання здійснюють педагогічні працівники закладу освіти.

Нові освітні стандарти [2, 3] зазначають вимоги до обов'язкових результатів навчання, розподілені за кількома освітніми галузями, для кожної з яких визначено мету, єдину для всіх рівнів загальної середньої освіти, компетентнісний потенціал, що позначає здатність кожної освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень та базові знання, обов'язкові результати навчання учнів.

Загальні підходи до оцінювання у парадигмі НУШ.

Для інформатичної освітньої галузі стандартами передбачене оцінювання результатів навчання за чотирма групами, які, за рекомендаціями оцінювання навчальних досягнень [4] можна визначити так: робота з інформацією, даними, моделями; створення інформаційних продуктів, робота в цифровому середовищі; безпечне та відповідальне використання інформаційних технологій. Цими рекомендаціями у відповідності до закону «Про повну загальну середню освіту» зазначаються особи, які здійснюють оцінювання, мета, об'єкт і частота кожного з видів оцінювання, пропонуються інструменти та надаються зауваження щодо особливостей їхнього здійснення (табл. 1). Загальною вимогою до кожного з видів оцінювання є орієнтованість на очікувані групи результатів навчання, передбачені навчальною програмою.

Таблиця 1

Основні характеристики рекомендованих видів оцінювання

характеристика	формувальне / поточне формувальне	поточне	підсумкове (тематичне / семестрове / річне тощо)
об'єкт	учнівський прогрес	відповідність результатів навчання певного учня очікуваним результатам та орієнтирам для оцінювання	
мета	мотивація до навчання та розвиток компонентів навчальних дій	з'ясування ступеня опанування навчального матеріалу, внесення корекцій до перебігу навчання	отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми (частини програми)
функція / роль	надання зворотного зв'язку	навчальна, мотиваційно-стимулювальна	сертифікаційна (фіксація результатів)
частота	постійно (оцінка для навчання)	систематично за блоками / вузлами змісту (оцінка навченості та оцінка для навчання)	періодично по завершенню відповідної частини навчання (оцінка навченості)
шкала	безбальна / рівнева / бальна	загально визначена / від закладу освіти	визначена законодавством 12-бальна
способи / інструменти	картки, шкали, щоденник спостереження, портфоліо результатів	запитання, завдання (тестові)	діагностичні (контрольні) роботи, комплексні роботи для контролю груп загальних результатів
реалізація	самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання учителем	самооцінювання, оцінювання учителем	оцінювання учителем

Зараз виділяють принаймні три погляди на оцінювання в НУШ [5]:

- формувальне та підсумкове оцінювання за державним стандартом початкової освіти;
- формувальне для відстеження та реалізації навчального поступу учня;
- підсумкове для співвіднесення з очікуваними результатами навчання;
- формувальне, поточне та підсумкове як три окремі види,

- формувальне для визначення динаміки розвитку конкретного учня,
- поточне для встановлення рівня опанування навчального матеріалу на певному етапі та здійснення коригування технологій навчання,
- підсумкове для співвіднесення з очікуваними результатами навчання,
- поточне формувальне (комплекс) та підсумкове,
- поточне формувальне виконує дві функції – супроводжує весь процес навчання та допомагає учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання,
- підсумкове оцінювання може частково враховувати окремі оцінки поточного формувального у визначені підсумкової оцінки або базуватись суто на результатах підсумкової / діагностичної роботи.

Академічна свобода вчителя передбачає самостійність у виборі певної з зазначених позицій за умови, що учні завчасно будуть ознайомлені з підходами до оцінювання їхніх результатів. Раціонально усі види оцінювання розглядати комплексно: так наочною стає різниця у підходах щодо його здійснення. Зокрема, під час суто формувального оцінювання певне критеріальне виставлення балів є дією, допустимою з метою демонстрації ступеня просування учня навчальною траєкторією, проте оцінки, отримані в такий спосіб, не підлягають підсумовуванню або усередненню, адже стандартами/програмами очікувані результати та орієнтири визначені для підсумкового оцінювання. У поточному оцінюванні бальний результат є невід'ємною складовою, тому укладання відповідних завдань вимагає значної уваги конкретизації та адаптації узагальнених формулювань очікуваних результатів і орієнтирів до умов окремого завдання. Для діагностик підсумкового оцінювання потрібне встановлення такого зворотнього зв'язку, який допоможе розробити релевантний інструмент оцінювання та зробити корективи, необхідні для навчання наступної групи здобувачів освіти.

Ключові відмінності та стратегії реалізації формувального оцінювання.

Будь-який тип оцінювання можна використовувати як формувальне, коли він покращує рішення щодо навчання. Основний критерій того, чи є певний спосіб оцінювання формувальним – ступінь, у якому відомості про досягнення учнів виокремлюються, інтерпретуються та використовуються вчителями, учнями або їхніми однолітками для прийняття рішень щодо наступних кроків у навчанні, які, ймовірно, будуть кращими або краще обґрунтованими, ніж ті рішення, які вони прийняли б за відсутності цих доказів [6].

Ефективність та об'єктивність формувального оцінювання можна забезпечити правильним вибором стратегій його реалізації. Для вирішення цього питання формувальне оцінювання пропонують розглядати як результат перехрещення трьох процесів (куди йде учень / де зараз знаходиться учень / як

туди потрапити) та трьох видів агентів у класі (вчитель / одноліток / учень), як показано в таблиці 2.

Таблиця 2

П'ять ключових стратегій формульовального оцінювання

	куди йде учень	де зараз знаходиться учень	як туди потрапити
вчитель	уточнення, обмін та розуміння намірів навчання та критеріїв успіху	створення ефективних обговорень, завдань і заходів, які виявляють докази навчання	надання зворотного зв'язку, який просуває навчання вперед
одноліток		активізація учнів як навчальних ресурсів один для одного	
учень		активізація учнів як власників власного навчання	

Зазначені стратегії мають деталізацію (табл. 3):

Таблиця 3

Способи реалізації стратегій формульовального оцінювання

Стратегія	У чому треба впевнитись	Як досягається
уточнення, обмін і розуміння навчальних намірів і критеріїв успіху	учні дійсно розуміють, яким буде їх досвід у класі та як вимірюватимуть їхній успіх	раціональним цілепокладанням (зокрема, в техніці SMART [7]), наданням зразків / описів
розроблення способів виявлення доказів навчання	обрано ефективні стратегії навчання, які дозволяють вимірювати успіх	укладанням дискретних завдань з прозорою структурою, залученням учнів до розроблення інструментів оцінювання
надання зворотного зв'язку, який просуває навчання вперед	учні отримують інформацію, необхідну для кращого розуміння проблем і рішень	наданням точних коментарів та пропозицій щодо наступних кроків, використанням інтерактивних вправ / вікторин / тестів
активізація учнів як навчальних ресурсів один для одного.	учні розуміють власні сильні позиції та можливості кооперації, роботу в групах сплановано належним чином	залученням до обговорень та робочих груп, залученням до взаємного оцінювання роботи з метою її покращення
активізація учнів як власників власного навчання.	учні знають (мають інструкції), як контролювати та регулювати своє навчання	наданням прикладів та контрольних точок для проміжного оцінювання

Інструменти, ресурси та сервіси для здійснення формульовального оцінювання у навчанні інформатики.

Оцінювання за кожною із стратегій може передбачати різні методи та інструменти оцінювання: тестування, контрольні роботи, практичні роботи (практикуми), проекти, письмові та усні роботи, практичні вправи, самооцінювання та взаємооцінювання тощо. Серед методів, що з успіхом застосовуються індивідуально та угруповій роботі, є такі:

- «трикратний підсумок» – резюме на 10-15 / 30-50 / 75-100 слів щодо бачення певних моделей / явищ / пояснень, де різний обсяг тексту потребує різної уваги до деталей, проте вимагає логічного та зв'язного викладення;
- «3 речі» – перелік з трьох пунктів у матеріалі, в яких найбільш ймовірно помилки та нерозуміння;
- діаграми Венна для співставлення та порівняння об'єктів;
- декартовий добуток як інструмент прийняття рішень;
- «здай – переглянь – отримай» – анонімне оцінювання відповідей однолітків;
- «учнівське пояснення» – стислий запис учнями того, що вони зрозуміли / знають / можуть навчити з теми;
- «створи щось» – вправа на застосування нового досвіду на власний розсуд;
- «розширення проекту» – укладання плакату / колажу / спільної папки / словника за творчими ідеями, які демонструють додаткове розуміння;
- «Doodle It» – малювання замість запису конспекту;
- візуалізація – подання прочитаного тексту графіками / схемами / діаграмами;
- форма «3-2-1» – відповіді на групи однотипних питань на зразок «3 речі, про які я дізнався сьогодні – 2 цікавини – 1 нез'ясоване питання»;
- Tickets-Out-The-Door (випускний аркуш / білет на вихід) – опитувальник з коротких питань щодо розуміння змісту уроку, за яким учитель може конструювати початок наступного уроку тощо.

Більше методів та прийомів формувального оцінювання можна переглянути, наприклад, у презентації David Wees «56 different ways to gather evidence of student achievement» (Девід Уіз, «56 різних способів зібрати докази успішності учнів») [8] та у папці за посиланням <http://surl.li/hwqfh>.

Для інформатичної освітньої галузі особливі перспективи має використання вебінструментів, які спрощують проведення оцінювання в різні способи: вчителем, однолітками, самостійного тощо. Це актуально для віддаленої взаємодії учасників освітнього процесу, але не викликає утруднень й під час очного навчання через постійну доступність необхідних засобів в умовах комп'ютерного класу. Приклади таких інструментів та ресурсів до окремих стратегій формувального оцінювання наведені в таблиці 4.

Цифрові інструменти та онлайн-сервіси формувального оцінювання

№	Стратегія	Інструмент	Сервіси для реалізації
1	уточнення, обмін та розуміння намірів навчання та критеріїв успіху	миттєві опитування	Mentimeter, Plickers, AnswerGarden
		плани	GoogleDocs, Office 365
		мозковий штурм	Tricider, Scrumblr, Classroomscreen
2	розроблення способів виявлення доказів навчання	контрольні списки, описи	Canva, GoogleDocs
		щоденники	Blogger, GoogleDocs, Office 365
		шаблони, схеми	Bubll.us, Coggle, Mind42,
3	надання зворотного зв'язку, який просуває навчання вперед	інтерактивні вправи, ігри	LearningApps, H5P, WordWall, PurposeGames, Genially
		робочі аркуші	Liveworksheets, Formative, Visme
		інструктивні алгоритми	GoogleDocs
4	активізація учнів як навчальних ресурсів один для одного	таблиці (шаблони)	Google Малюнки
		онлайн-дошки	Jamboard, LinoIt, NetboardMe
		мозковий штурм	Tricider, Classroomscreen
		колективні документи	Jamboard, Canva, GoogleDocs
		голосування та опитування	Quizalize, Plickers, Socrative, Kahoot, Quizizz
5	активізація учнів як власників власного навчання	портфоліо	NetboardMe, Microsoft OneNote, Google Sites
		інструменти рефлексії	Zoom emoji, Dice, Canva
		підсумкові опитування	Online TestPad, Google Forms, Classtime

Поточне оцінювання результатів навчання учнів інформатики.

Особливу увагу до поточного оцінювання результатів навчання привертають принаймні два аспекти.

По-перше, поточне оцінювання можна розглядати як «попереднє підсумкове», але стосовно відносно невеликого за обсягом матеріалу. В інформатичній галузі таке проміжне оцінювання може відбуватись у кількох варіаціях. Одна з них – тестове опитування за певним блоком змісту переважно теоретичного характеру, наприклад, у темах, де потрібне засвоєння порівняно великої кількості базових термінів («Комп'ютерні мережі та Інтернет», «Комп'ютерна графіка») або опанування значною кількістю базових умінь, які можливо перевірити без виконання практичних завдань («Робота з текстами», «Електронні таблиці»). Для отримання релевантної інформації про ступінь володіння учнями базових знань та вмінь такі тестові опитування вимагають ретельного укладання з залученням питань різного типу (вибір одного / кількох варіантів відповіді, співвіднесення / упорядкування елементів, маркування точок зображення, запитання з вільною стислою або розгорнутою відповіддю тощо) та з дотриманням коректних формулювань, які виключають довільне або подвійне тлумачення фрагментів.

Ще один з варіантів поточного оцінювання результатів навчання інформатики, викликаний практичною спрямованістю предмета, – це проведення мініпрактикумів, тобто робіт, під час яких учень має залучити для виконання завдань знання та вміння, отримані протягом кількох уроків, не в суто стандартному (типовому) поданні, а в умовах, коли вимагається перенесення дій на частково нову ситуацію, виявлення певного творчого підходу та деякої винахідливості. До того ж інструкція / «технічне завдання» для виконання має містити чіткі вимоги стосовно кінцевого продукту, що є критичними для перевірки володіння ключовими прийомами роботи. Такі завдання залишають на розсуд учня окремі елементи, які дозволяють йому проявити креативність або оголошувати додаткові завдання з «надлишком» в оцінюванні. У цьому випадку за результатами поточного оцінювання учитель отримує дані про ступінь просування учня до очікуваних результатів навчання, а для учня така оцінка є попередньою оцінкою навчання.

По-друге, виконання практичної частини в поточних умовах дистанційного навчання інформатики ускладнюється вимушеною необхідністю обмежуватися у роботі технічними пристроями, наявними в учнів. Перед учителем постає проблема, за можливості, нівелювати різноманітність програмного забезпечення (використанням, наприклад, веборієнтованих програмних засобів [9]), а також уніфікувати / узагальнити прийоми та способи роботи, які мають опанувати учні, з урахуванням можливостей їхніх інструментів (урізани варіанти мобільних додатків, різний функціонал пакетів десктопних програм, оригінальність роботи браузерних версій). Для забезпечення релевантного поточного оцінювання у цьому випадку вчитель має виокремити головні вміння та ставлення, яких учень набуває на поточному кроці, врахувати трудомісткість виконання потрібних операцій, розробити кілька шкал

оцінювання відповідно до основних варіантів виконання, передбачити особливості звітування учнів за кожним з варіантів (ілюстрацію цього підходу наведено у таблиці 5).

Таблиця 5

Особливості поточного оцінювання практичної частини курсу інформатики з огляду на технічні можливості учнів (на окремих прикладах)

тема уроку	головні акценти	виконання на ПК	виконання на смартфоні
«Збереження інформації з Інтернету. Авторське право.»	особливості збереження різної за способом подання інформації фіксація джерел	завантаження сторінки цілком, збереження тексту, малюнка, аудіо, відео створення списку посилань на джерела	збереження тексту, малюнка, аудіо, відео, списку посилань збереження скріншотів робочого екрану
«Складені об'єкти документа: списки, таблиці».	використання маркерів та номерів межі та поля таблиць	створення та налаштування списків, форматування маркерів додавання таблиць, налаштування властивостей клітинок	створення та редагування списків, додавання та редагування таблиць, збереження скріншотів робочого екрану
Практикум «Алгоритми з циклами та розгалуженнями в Scratch»	проектування конструкцій повторення / розгалуження у програмі, застосування блоків керування та датчиків	виконання (за вибором учня) двох спрощених проєктів (½ загальної оцінки кожний) або одного комплексного виконання творчого доповнення до одного з проєктів	виконання (за вибором учня) двох спрощених проєктів (¾ загальної оцінки кожний) або одного комплексного творче доповнення (за бажанням) надання скріншотів роботи з проєктом

Підсумкове оцінювання результатів навчання учнів інформатики.

За рекомендаціями оцінювання навчальних досягнень учнів, тематичне оцінювання пропонується здійснювати на основі поточного з урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без їх проведення. Очевидно, якщо під час роботи над темою поточне оцінювання певного учня відбулося у задовільному обсязі, то «автоматичне» тематичне оцінювання є можливим, а час підсумкового уроку можна приділити виконанню творчого або колективного проєкту узагальнювальної тематики; водночас цей урок варто планувати таким чином, щоб інший учень на цьому ж уроці мав змогу виконати роботу, яка для нього матиме діагностувальне / контрольне значення. Оскільки у підсумковій роботі контрольного характеру одним з визначальних чинників є самостійність учня, укладання комплексного завдання до такого тематичного

практикуму з чіткими орієнтирами щодо його оцінювання повністю вирішує питання отримання учнем тематичної оцінки.

Організація семестрового контролю передбачає

- перевірку відповідності навченості учнів групам загальних результатів: робота з інформацією, даними, моделями; створення інформаційних продуктів, робота в цифровому середовищі; безпечне та відповідальне використання інформаційних технологій;

- вимірювання результатів через орієнтири для оцінювання, зазначені в стандартах;

- складання завдань на основі програми, з охопленням найбільш актуальних розділів і тем вивченого матеріалу з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання.

Раціональним способом організації такої діяльності можна запропонувати проведення колективних / групових проєктів, а також укладання колективних портфоліо. Наприклад, за семестром, у якому вивчалися теми «Інформаційні процеси та системи», «Комп'ютерні мережі. Інтернет», «Комп'ютерні презентації» може бути запропонований груповий проєкт «Наш помічник – комп'ютер» з розподілом ролей «системників» / «софтерів» / «юзерів» для визначення конфігурації та набору програм пристрою, що забезпечить навчальні потреби школяра, з наступною презентацією отриманої конфігурації. А семестр, який містив теми «Текстові документи» і «Алгоритми та програми», можна завершити укладанням колективного порт фоліо / дайджесту «Майстри Scratch» з улюбленими проєктами. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та проведеного семестрового контролю груп загальних результатів.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри; окремий контроль не проводиться без нагальної необхідності.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX; ред. від 05.06.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

2. Постанова Кабінету міністрів України «Про внесення змін до Державного стандарту початкової освіти» від 24.07.2019 № 688. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>.

3. Державний стандарт базової середньої освіти: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/.

4. Наказ МОН України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти» від 01.04.2022 № 289. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/861/86195/OCINYuVANNYa_OST818.pdf.

5. Засекіна Т.М. Організація освітнього процесу в 5-6 класах нової української школи: виступ. *Серпнева конференція «Учені НАПН України — українським учителям» / Мін-во*

освіти і науки України, НАПН України. URL: <https://www.youtube.com/live/TJrOnlrHiAc?feature=share>. – Час виступу: 1:36:04 - 1:54:30.

6. Dylan Wiliam. Embedded Formative Assessment. Solution Tree Press, 2011. URL: <http://www.tdschools.org/wp-content/uploads/2012/07/The-Main-Idea-Embedded-Formative-Assessment-March-2013.pdf>.

7. Постановка цілей по SMART – приклади, критерії. URL: <https://pdatu.edu.ua/images/vihovna-robota/psiholog/ps10.pdf>.

8. 56 different ways to gather evidence of student achievement / Curated: David Wees. URL: <https://www.oregon.gov/ode/educator-resources/standards/Documents/CDL%20Digital%20Toolkit/Gathering%20Evidence%20of%20Student%20Achievement.pdf>

9. Веборієнтоване програмне забезпечення для реалізації практичної частини курсу Інформатика. URL: <http://surl.li/cfmqd>, <http://surl.li/hutug>.